

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1375/2020
09.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Милунке Цветковић и Радослава Петровића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Меденицом, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела изнуда у покушају из члана 214. став 2. у вези става 1. у вези члана 30. и 33. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног - адвоката Зоре Добричанин Никодиновић, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Зајечару К 480/17 од 26.12.2019. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 486/2020 од 20.08.2020. године, у седници већа одржаној дана 09. децембра 2020. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Зоре Добричанин Никодиновић, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Зајечару К 480/17 од 26.12.2019. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 486/2020 од 20.08.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару К 480/17 од 26.12.2019. године, окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела изнуда у покушају из члана 214. став 2. у вези става 1. у вези члана 30. и 33. КЗ, за које дело му је применом одредаба чланова 64, 65. и 66. КЗ изречена условна осуда, тако што му је утврђена казна затвора у трајању од две године, у коју казну му је урачунато време проведено у притвору од 13.08.2013. године до 19.08.2013. године, и истовремено одређено да се ова казна неће извршити уколико окривљени у року проверавања од три године не учини ново кривично дело.

Истом пресудом, окривљени је обавезан да суду на име паушала исплати износ од 10.000,00 динара у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде, а на име трошкова кривичног поступка износ од 288.478,15 динара у року од шест месеци од дана правноснажности пресуде, као и да оштећеном ББ на име трошкова кривичног поступка

исплати износ од 99.000,00 динара у року од три месеца од дана правноснажности пресуде, све под претњом принудног извршења.

Оштећени ББ је ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парнични поступак.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 486/2020 од 20.08.2020. године, делмичним усвајањем жалбе браниоца окривљеног АА, пресуда Основног суда у Зајечару К број 480/17 од 26.12.2019. године преиначена је тако што је окривљени АА оглашен кривим због извршења кривичног дела изнуда у покушају из члана 214. став 2. у вези става 1. у вези члана 30. и 33. КЗ, за које дело му је применом одредаба чланова 64, 65. и 66. КЗ изречена условна осуда, тако што му је утврђена казна затвора у трајању од једне године и шест месеци и истовремено одређено да се ова казна неће извршити уколико окривљени у року проверавања од три године од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело, те одређено да ће се окривљеном у случају опозива условне осуде у изречену казну урачунати време проведено у притвору од 13.08.2013. године до 19.08.2013. године, док је жалба браниоца окривљеног у осталом делу одбијена као неоснована и првостепена пресуда потврђена.

Против наведених правоснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднела је бранилац окривљеног АА – адвокат Зора Добричанин Никодиновић, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8), 9) и 10) ЗКП и због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев и преиначи другостепену пресуду тако што ће окривљеног АА ослободити од оптужбе да је извршио предметно кривично дело, или да другостепену пресуду укине и предмет врати Апелационом суду у Нишу на поновно суђење, уз истовремени захтев да окривљени и његов бранилац буду обавештени о седници већа Врховног касационог суда у смислу члана 488. став 2. ЗКП.

Врховни касациони суд доставио је примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, и у седници већа, коју је одржао без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП) размотрио списе предмета, са правоснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изложених у захтеву, нашао:

Захтев је неоснован.

Неосновано се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА истиче да су побијаним правоснажним пресудама учињене битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тач. 8) и 9) ЗКП.

С тим у вези, у захтеву се наводи да је првостепени суд прекорачио оптужбу и на тај начин учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, тако што је окривљеног огласио кривим за радње које му оптужницом нису

стављене на терет, јер је у изреку пресуде унео потпуно нову радњу - да је окривљени оштећеном „држао пиштољ уперен у слепоочницу“. Према наводима захтева, суд је истовремено учинио и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8) ЗКП, јер није у потпуности решио предмет оптужбе, обзиром да је из изреке пресуде изоставио радњу извршења која је окривљеном стављена на терет – да је „уз претњу пиштољем захтевао од оштећеног да му на име дуга његовог пок. пријатеља ВВ, бив. из села ... у наредна три дана исплати новац“.

Супротно изложеним наводима захтева, Врховни касациони суд налази да овим изменама првостепени суд није учинио битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8) и 9) ЗКП.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8) ЗКП постоји уколико пресудом није потпуно решен предмет оптужбе. Дакле, о непотпуно решеном предмету оптужбе може се говорити само у ситуацији када суд није донео никакву одлуку о некој тачки оптужбе.

Како је у конкретном случају окривљеном АА оптужницом стављено на терет извршење кривичног дела изнуда у покушају из члана 214. став 2. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. КЗ, за које дело је и оглашен кривим, то је очигледно да је у конкретном случају првостепени суд у потпуности решио предмет оптужбе. При томе чињеница да је из изреке пресуде изостављено да је окривљени АА уз претњу пиштољем захтевао од оштећеног да му на име дуга његовог пок. пријатеља ВВ у наредна три дана исплати новац не представља битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8) ЗКП, нити ова неподударност између чињеничног описа дела у оптужници и описа у изреци првостепене пресуде има онај значај који му се захтевом браниоца окривљеног придаје, обзиром да је првостепени суд овом изменом само конкретизовао радње окривљеног, и ускладио их са чињеничним стањем утврђеним на главном претресу.

Првостепеном пресудом није учињена ни битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, тиме што је у изреци пресуде додато да је окривљени оштећеном „држао пиштољ уперен у слепоочницу“.

Наиме, у диспозитиву оптужног акта наведено је да је окривљени АА критичном приликом уз претњу пиштољем захтевао од оштећеног да му на име дуга његовог пок. пријатеља у наредна три дана исплати новац у износ од 4.000 евра. Стога, изменом диспозитива оптужног акта у том смислу што је у изреци првостепене пресуде наведено да је окривљени „држао пиштољ уперен у слепоочницу оштећеног“ уместо да је „уз претњу пиштољем захтевао од оштећеног“ наведени износ новца, није учињена наведена битна повреда, већ је првостепени суд само ускладио чињенични опис кривичног дела са чињеничним стањем утврђеним на главном претресу, при чему наведене измене нису извршене на штету окривљеног, у смислу додавања веће криминалне активности.

Имајући у виду да прекорачење оптужбе на штету окривљеног подразумева измену чињеничног описа радњи извршења кривичног дела окривљеног које су описане у оптужном акту, и то додавањем веће криминалне активности, односно веће криминалне

воље окривљеног, којима се отежава положај окривљеног у погледу правне оцене дела или кривичне санкције, те да у конкретном случају наведене измене у опису радње извршења не мењају идентитет кривичног дела које је окривљеном стављено на терет, то ова неподударност између чињеничног описа дела у оптужници и описа дела у изреци побијане пресуде, не представља прекорачење оптужбе, како се то неосновано истиче у захтеву за заштиту законитости браниоца.

Према наводима захтева, и другостепеном пресудом учињена је битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

С тим у вези, у захтеву се истиче да је другостепени суд, супротно наводима оптужног акта, у ком није било наведено да ли је окривљени могао да схвати значај свог дела и да ли је хтео његово извршење, у изреку пресуде додао субјективне елементе предметног кривичног дела које оптужница не садржи, и то „при чему је био свестан свог дела... и хтео извршење дела“, а на који начин је учинио наведену битну повреду одредаба кривичног поступка.

Према наводима захтева, другостепени суд је прекорачио оптужбу и на тај начин што је у изреци пресуде навео елементе саизвршилаштва који у оптужници не постоје, односно да је окривљени АА заједно и по претходном договору са ГГ извршио радње за које оптужница терети само окривљеног ГГ, те на тај начин што је у изреци наведена и динарска противвредност која у чињеничном опису оптужнице не постоји, јер је у изреку унето „што изражено у динарској противвредности износи 455.303,20 динара“.

Супротно изложеним наводима захтева, наведене измене не представљају битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Ово стога што је у оптужном акту наведено да је окривљени кривичном приликом поступао у урачунљивом стању и са умишљајем, те да је био свестан забрањености свог дела. Стога су неосновани наводи захтева за заштиту законитости којима се указује да је другостепени суд прекорачио оптужбу на тај начин што је у изреци навео субјективне елементе предметног кривичног дела, коју оптужница не садржи, и то да је окривљени био свестан свог дела и да је хтео његово извршење.

Ни чињеница да је другостепени суд навео да износ од 4.000 евра у динарској противвредности износи 455.303,20 динара, не представља наведену битну повреду одредаба кривичног поступка, обзиром да је на овај начин само опредељена динарска противвредност износа наведеног у оптужници, а на основу јавно доступне курсне листе НБС која је важила критичног дана, односно 13.08.2013. године.

Неосновани су и наводи захтева којима се указује да је другостепени суд у изреку пресуде додао и елементе саизвршилаштва који у оптужници не постоје, односно да је окривљени АА заједно и по претходном договору са ГГ и завршио предметне радње, обзиром да је и у диспозитиву оптужног акта, у другом и трећем реду, наведено да је окривљени по претходном договору са ГГ, у намери да себи прибави противправну

имовинску корист која прелази 450.000,00 динара, употребом претње покушао да принуди оштећеног да му на штету своје имовине преда новац у износу од 4.000 евра.

Како, дакле, првостепеном и другостепеном пресудом нису учињене битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 8) и 9) ЗКП, то је захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног у овом делу одбијен као неоснован.

Неосновани су и наводи захтева којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП.

С тим у вези, у захтеву се истиче да другостепени суд, одлучујући о жалби изјављеној само у корист окривљеног, није могао на штету окривљеног утврдити постојање субјективних елемената кривичног дела, нити постојање елемената саизвршилаштва, па како је према ставу одбране напред наведеним повредама објективног идентитета пресуде и оптужбе суд „несумњиво увећао криминалну количину чињеничног описа кривичног дела за које је окривљеног огласио кривим“, то је повредио начело забране преиначења на горе прописано одредбом члана 453. ЗКП, односно учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП на штету окривљеног.

Према одредби члана 453. ЗКП, ако је изјављена жалба само корист оптуженог, пресуда се не сме изменити на његову штету у погледу правне квалификације кривичног дела и кривичне санкције.

Дакле, наведена повреда постоји само уколико је у конкретном случају пресуда измењена тако што је окривљени оглашен кривим за теже кривично дело, или на строжу кривичну санкцију.

Имајући у виду да је окривљеном АА оптужним актом стављено на терет кривично дело изнуда у покушају из члана 214. став 2. у вези става 1. у вези члана 30. и члана 33. КЗ, те да је за ово кривично дело оглашен кривим и првостепеном и другостепеном пресудом, при чему је другостепеном пресудом осуђен на блажу кривичну санкцију у односу на ону на коју је осуђен првостепеном пресудом, то је очигледно да у конкретном случају није учињена повреда забране *reformatio in peius*, односно битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП, па је захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног и у овом делу оцењена неоснованим.

Најзад, истим захтевом указује се на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП у вези члана 22. КЗ на штету окривљеног, а с тим у вези да оптужба јавног тужиоца не садржи сва законска обележја кривичног дела у питању, везано за појам кривице окривљеног у смислу члана 22. КЗ.

По оцени овог суда, изложени наводи захтева су неосновани, обзиром да је у изреци првостепене пресуде наведено да је окривљени поступао у урачунљивом стању, са умишљајем и у намери да себи прибави противправну имовинску корист у износу који прелази 450.000,00 динара, при чему је био свестан забрањености свог дела, те да је у

изреци другостепене пресуде наведено да је поступао са умишљајем, у намери да себи прибави противправну имовинску корист у износу који прелази 450.000,00 динара, при чему је био свестан да је његово дело забрањено, те да је хтео извршење кривичног дела.

Указујући на исту повреду кривичног закона, у захтеву се истиче и да покушај квалификованог облика кривичног дела изнуде из члана 214. став 2. у вези става 1. КЗ није могућ у ситуацији када окривљени није остварио имовинску корист која прелази износ од 450.000,00 динара, јер оштећени није предао овај новац окривљеном, а због чега се према ставу браниоца очигледно не ради о кривичном делу изнуде из члана 214. КЗ.

По оцени овог суда, изложени наводи захтева су неосновани, обзиром да у радњама окривљеног, описаним у изреци правноснажне пресуде, стоје сви битни елементи кривичног дела изнуда у покушају из члана 214. став 2. у вези става 1. у вези члана 30. и 33. КЗ, због ког је првостепеном пресудом оглашен кривим, а чињеница да оштећени није предузео ниједну радњу на штету своје имовине, по оцени овога суда, није од утицаја, обзиром да је окривљени у извршењу кривичног дела спречен од стране полицијских службеника, у тренутку када је требало да преузме новац од оштећеног, а због чега је предметно кривично дело и остало у покушају. Стога је захтев и у овом делу одбијен као неоснован.

Са свега изложеног, а на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, донета је одлука као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Меденица, с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић